

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani (jud: P.Harmaniuc)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: M.Anton, O.Cojocaru, V.Cotorobai)

DECIZIE

18 noiembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Iurie Bejenaru
Dumitru Mardari
Nicolae Craiu
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Societatea pe Acțiuni „MAIB–Leasing”,
reprezentată de avocatul Eșanu Mihail,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe
Acțiuni „MAIB –Leasing” împotriva Societății de Asigurări Reasigurări
„Moldcargo” Societatea pe Acțiuni, intervenienți accesorii Societatea cu
Răspundere Limitată „Broker Expert”, Crjijevschii Riceard, Baidu Vasile și
Societatea pe Acțiuni „Garanție” cu privire la încasarea sumei și compensarea
cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 4 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 22 iunie 2017 SA „MAIB–Leasing”, reprezentată de avocatul Eșanu
Mihail, împuternicit prin mandatul seria MA nr. 0981251 din 13 februarie 2017, a
depus cerere de chemare în judecată împotriva SAR „Moldcargo” SA prin care a
solicitat încasarea sumei și a cheltuielilor de judecată.

Pe parcursul examinării cauzei, în cadrul ședinței de judecată din 16
octombrie 2017, în proces au fost antrenați, ca intervenienți accesorii SRL „Broker
Expert”, Vasile Baidu și Riceard Crjijevschii, iar în cadrul ședinței din 22
noiembrie 2017, în proces, ca intervenient accesoriu a fost atrasă și SA „Garanție”.

În motivarea acțiunii s-a indicat că, la data de 08 iulie 2014, între SAR
„Moldcargo” SA ca asigurător și Baidu Vasile ca asigurat, a fost încheiat
contractul de asigurare facultativă a autovehiculelor auto-casco nr. 992/2014,
conform căruia autovehicul XXXXX număr de înmatriculare XXXXX (număr
modificat prin acordul adițional nr. 02 din 01 aprilie 2015 în XXXXX) a fost
asigurat contra mai multor riscuri, inclusiv și riscului contra prejudiciilor ca
rezultat al accidentelor de circulație, beneficiarul contractului de asigurare
respectiv fiind SA „MAIB –Leasing”.

A susținut că la data de 12 iunie 2015, a avut loc un accident rutier cu
implicarea automobilelor XXXXX număr de înmatriculare XXXXX, condus de
Crjijevschii Riceard, și Dacia Logan număr de înmatriculare XXXXX, condus de

Covali Vitalie, iar conform procesului-verbal cu privire la contravenție, vinovat de comiterea accidentului rutier a fost recunoscut Crjijevschii Riceard.

La 07 septembrie 2015 SAR „Moldcargo” SA a pornit dosarul de daune nr. 1006 CASCO cu privire la accidentul de circulație produs la 12 iunie 2015, însă cazul respectiv nu a fost recunoscut caz asigurat și a fost refuzată achitarea despăgubirii de asigurare. Totodată, conform contului de plată nr. 45 din 17 noiembrie 2015, eliberat de SRL „Tradeinvest GR” prejudiciul material cauzat proprietarului automobilului de model XXXXX, nr. de înmatriculare XXXXX a constituit suma totală de 163607 lei.

La 27 noiembrie 2015, asiguratul Vasile Baidu a depus în adresa SAR „Moldcargo” SA o cerere, prin care a solicitat achitarea despăgubirii de asigurare, însă aceasta a rămas neexaminată, motiv pentru care conform art. 14, 1301, 1304, 1315 și 1416 din Codul civil, a fost înaintată acțiune în instanță.

Prin hotărârea din 23 aprilie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, s-a admis parțial acțiunea. S-a încasat de la SAR „Moldcargo” SA în beneficiul SA „MAIB –Leasing” suma de 140909 lei cu titlu de pagubă materială, suma de 4227,27 de lei cu titlu de taxă de stat și suma de 8000 de lei cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică, iar în total suma de 153136,27 de lei. În rest, pretențiile din acțiune în partea în care excedă cuantumul pagubei materiale, taxa de stat și a cheltuielilor de asistență juridică, au fost respinse ca fiind neîntemeiate.

Invocând netemeinicia hotărârii primei instanțe, la 03 mai 2019 SAR „Moldcargo” SA a depus apel, prin care a solicitat casarea acesteia cu adoptarea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

Prin decizia din 4 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a admis cererea de apel depusă de SAR „Moldcargo” SA, s-a casat hotărârea din 23 aprilie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani și s-a emis o nouă hotărâre sub formă de încheiere potrivit căreia: cererea de chemare în judecată depusă de SA „MAIB –Leasing” împotriva SAR „Moldcargo” SA, intervenienți accesorii SRL „Broker Expert”, Crjijevschii Riceard, Baidu Vasile și SA „Garanție” cu privire la încasarea sumei și compensarea cheltuielilor de judecată, s-a scos de pe rol. S-a comunicat reclamantei că după înlăturarea circumstanțelor care au avut ca consecință scoaterea cererii de pe rol, poate adresa instanței o nouă cerere, conform dispozițiilor generale. S-a încasat din contul SA „MAIB –Leasing” în folosul SAR „Moldcargo” SA cheltuielile de judecată suportate în apel, formate din taxa de stat achitată pentru cererea de apel declarată în sumă de 3170,45 de lei.

La 26 august 2020 și respectiv la 02 septembrie 2020, Societatea pe Acțiuni „MAIB –Leasing”, reprezentată de avocatul Eșanu Mihail, a declarat recurs, prin care a solicitat casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a invocat că instanțele de judecată au aplicat eronat și au încălcat normele de drept material și procedural, ceea ce a dus la soluționarea greșită a cauzei, au interpretat eronat legea precum și probele prezentate, iar erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Totodată, în susținerea recursului s-a indicat că în instanța de apel Societatea pe Acțiuni „MAIB –Leasing” a anexat un nou mandat și semnat de către apelant cu toate împuternicirile prevăzute de art.81 Cod de procedură civilă unde este indicat expres „inclusiv” care vine să dubleze mandatul de avocat prezentat la momentul depunerii cererii de chemare în judecată.

Prin urmare, a menționat recurentul că instanța de apel în mod arbitrar a scos de pe rol cererea de chemare în judecată.

În contextul prevederilor art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 04 iunie 2020.

Materialele cauzei atestă expedierea participanților la proces a copiei deciziei motivate prin scrisoarea de însoțire din 14 iulie 2020 (f.d. 162, Vol. II), astfel, recursul declarat la 26 august 2020 și 02 septembrie 2020, este în termen.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 28 octombrie 2020, recursul declarat de către lichidatorul "Băncii de Economii" SA, Olaru Grigore a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

Examinând materialele dosarului în raport cu temeiurile cererii de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul declarat de Societatea pe Acțiuni „MAIB–Leasing”, reprezentată de avocatul Eșanu Mihail din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Astfel, în virtutea art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazurile prevăzute expres la alin. (2) și (3) al articolului menționat.

Alineatul (4) al art. 432 Cod de procedură civilă, prevede că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Prin prisma art. 239 Cod de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată. Analiza pe care judecătorul o face în legătură cu motivele de fapt și de drept, care iau format convingerea în sensul unei anumite soluții, trebuie să fie clară și simplă, precisă, conchisă și fermă, să aibă putere de convingere.

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată, SA „MAIB –Leasing”, reprezentată de avocatul Eșanu Mihail, împuternicit prin mandatul seria MA nr. 0981251 din 13 februarie 2017, a depus cerere de chemare în judecată împotriva

SAR „Moldcargo” SA prin care a solicitat încasarea sumei și a cheltuielilor de judecată. Pe parcursul examinării cauzei, în cadrul ședinței de judecată din 16 octombrie 2017, în proces fiind antrenati, în calitate de intervenienți accesorii SRL „Broker Expert”, Vasile Baidu și Riceard Crjijevschii, iar în cadrul ședinței din 22 noiembrie 2017, în proces, ca intervenient accesoriu a fost atrasă și SA „Garanție”.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze a admis parțial acțiunea. S-a încasat de la SAR „Moldcargo” SA în beneficiul SA „MAIB – Leasing” suma de 140909 lei cu titlu de pagubă materială, suma de 4227,27 lei cu titlu de taxă de stat și suma de 8000 lei cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică, iar în total suma de 153 136,27 lei. În rest, pretențiile din acțiune în partea în care excedă cuantumul pagubei materiale, taxa de stat și a cheltuielilor de asistență juridică, au fost respinse ca fiind neîntemeiate.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelului declarat de către SAR „Moldcargo” SA, a casat hotărârea din 23 aprilie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani și a emis o nouă hotărâre sub formă de încheiere potrivit căreia: cererea de chemare în judecată depusă de SA „MAIB –Leasing” împotriva SAR „Moldcargo” SA, intervenienți accesorii SRL „Broker Expert”, Crjijevschii Riceard, Baidu Vasile și SA „Garanție” cu privire la încasarea sumei și compensarea cheltuielilor de judecată, s-a scos de pe rol. S-a comunicat reclamantei că după înlăturarea circumstanțelor care au avut ca consecință scoaterea cererii de pe rol, poate adresa instanței o nouă cerere, conform dispozițiilor generale. S-a încasat din contul SA „MAIB –Leasing” în folosul SAR „Moldcargo” SA cheltuielile de judecată suportate în apel, formate din taxa de stat achitată pentru cererea de apel declarată în sumă de 3170,45 de lei.

În motivarea concluziei sale, instanța de apel a indicat că conform versoului mandatului seria MA nr. 0981251 din 13 februarie 2017, avocatului Eșanu Mihail i-au fost acordate toate drepturile prevăzute de art. 81 Cod de procedură civilă, cu excepția dreptului de a semna cererea și de a o depune în judecată.

Astfel, instanța de apel a invocat că cererea de chemare în judecată în numele și interesele părții reclamante/intimate, persoană juridică, a fost semnată și depusă de avocatul Eșanu Mihail în baza mandatului avocațional care, însă, în mod expres prevede drepturile acordate cu excepția dreptului de a semna cererea și de a o depune în instanța de judecată, totodată nu este semnat de către conducătorul (președintele) persoanei juridice respective, ci de către o persoană fizică, Covali Alexandru, care la momentul semnării contractului nu dispunea de împuterniciri de a semna cererea de chemare în judecată în numele reclamantului Societatea pe Acțiuni „MAIB –Leasing”, deoarece nu era nici angajat și nici conducător al persoanei juridice numite, iar potrivit procurii eliberate pe numele reprezentantului, acesta nu dispunea de o asemenea împuternicire procedurală, fiindu-i acordat doar dreptul de a depune cererea, nu și a o semna.

Instanța de apel a notat, că avocatul Eșanu Mihail în lipsa unor reglementări exprese a raporturilor dintre avocat și client și în lipsa unei împuterniciri exprese, a semnat și înaintat cerere de chemare în judecată, fără a exista o împuternicire întocmită conform prevederilor legale, eliberată de Societatea pe Acțiuni „MAIB – Leasing” în acest sens pe numele avocatului, astfel încât ultimul nu a fost în drept să utilizeze această cale procedurală, adică să semneze, depună și susțină cererea de chemare în judecată în numele și interesele Societatea pe Acțiuni „MAIB – Leasing”.

Prin urmare, semnarea și depunerea cererii de chemare în judecată de o persoană care acționează în lipsa împuternicirilor procedurale în acest sens, reprezintă un act procedural realizat de către o persoană care nu este în drept să semneze, depună și susțină acțiunea civilă, deoarece această acțiune nu produce efecte juridice, fiind executată în lipsa împuternicirilor legale și procedurale, deoarece, în speță, cadrul legal aplicabil nu acordă asemenea drepturi și împuterniciri avocatului Eșanu Mihail în cadrul actualului proces judecătoresc, de a reprezenta interesele și a acționa în numele persoanei juridice Societatea pe Acțiuni „MAIB –Leasing”.

Analizând circumstanțele expuse și materialele pricinii, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că este arbitrară concluzia Curții de Apel Chișinău privind scoaterea de pe rol a cererii de chemare în judecată a Societății pe Acțiuni „MAIB –Leasing” din următoarele considerente.

Instanța de recurs menționează că conform art. 60 alin. (1), (2) a Legii cu privire la avocatură nr. 1260 din 19 iulie 2002, avocatul acordă asistență juridică clientului în baza contractului de asistență juridică, încheiat în formă scrisă. Împuternicirile avocatului și ale avocatului stagiar se confirmă prin mandat. Formularul mandatului este un document de strictă evidență. Conținutul, forma și modul de utilizare a mandatului se aprobă de către Guvern.

În acest sens, împuternicirile avocatului, avocatului stagiar fie că este acesta reprezentant al persoanei juridice, fie că al persoanei fizice, se atestă doar prin mandat.

În speță, instanța de recurs reține că la 13 februarie 2017 a fost încheiat contractul de asistență juridică nr. 10 între avocatul Eșanu Mihail și Societatea pe Acțiuni „MAIB –Leasing”, fapt confirmat prin semnătura acestora (f. d. 39-40).

La caz, prezintă relevanță că cererea de chemare în judecată este semnată de către avocatul Mihail Eșanu și la rubrica anexe sunt indicate expres atât bonurile de plată, contractul de asistență juridică, cât și mandatul avocațial (f. d. 4-5, vol.I).

Ținând cont de dispozițiile Hotărârii Guvernului nr. 158 din 28 februarie 2013 cu privire la aprobarea formularului și modului de utilizare a mandatului avocatului și al avocatului stagiar, pe versoul mandatului avocatului sau avocatului stagiar trebuie aplicată, pe lângă împuternicirile din art. 81 CPC, doar semnătura clientului.

Instanța de recurs reiterează că la materialele cauzei este anexat mandatul avocatului seria MA nr. 0981251 din 13 februarie 2017, prin care avocatul Eșanu Mihail a fost împuternicit să acorde asistență juridică în cauza Societatea pe Acțiuni „MAIB –Leasing” împotriva Societății de Asigurări Reasigurări „Moldcargo” Societatea pe Acțiuni cu privire la încasarea despăgubirii de asigurare.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție subliniază că, conform art. 81 CPC, împuternicirea de reprezentare în judecată acordă reprezentantului dreptul de a exercita în numele reprezentatului toate actele procedurale, cu excepția dreptului de a semna cererea și de a o depune în judecată, de a recurge la arbitraj pentru soluționarea litigiului, de a renunța total sau parțial la pretențiile din acțiune, de a majora sau reduce cuantumul acestor pretenții, de a modifica temeiul sau obiectul acțiunii, de a o recunoaște, de a recurge la mediere, de a încheia tranzacții, de a intenta acțiune

reconvențională, de a transmite împuterniciri unei alte persoane, de a ataca hotărârea judecătorească, de a-i schimba modul de executare, de a amâna sau eşalona executarea ei, de a prezenta un titlu executoriu spre urmărire, de a primi bunuri sau bani în temeiul hotărârii judecătorești, drept care trebuie menționat expres, sub sancțiunea nulității, în procura eliberată reprezentantului persoanei juridice sau în mandatul eliberat avocatului.

În circumstanțele enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că instanța de apel eronat a scos de pe rol cererea de chemare în judecată a Societății pe Acțiuni „MAIB –Leasing”, ca fiind semnată de o persoană neîmputernicită.

Drept consecință, această circumstanță este apreciată de către Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție drept o eroare judiciară, care nu poate fi corectată de către instanța de recurs. Or, instanța de apel nu s-a expus asupra fondului cauzei.

Totodată, Colegiul reține că în conformitate cu art. 267 lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească scoate cererea de pe rol în cazul în care cererea este semnată sau este depusă în judecată de o persoană neîmputernicită.

Scoaterea cererii de pe rol este efectul procesual care se produce dacă instanța constată unul din temeiurile prevăzute limitativ de lege – nerespectarea condițiilor de intentare a procesului, depistate după acceptarea cererii de chemare în judecată.

Însă, urmează a se reține, deși legislatorul împuternicește instanța de apel de a scoate de pe rol cererea de chemare în judecată prin prisma art. 385 lit. e) din Codul de procedură civilă, dacă există temeiurile prevăzute la art. 267, instanța în fiecare caz în parte urmează a verifica aplicabilitatea acestor temeiuri, evitând un formalism excesiv.

Or, pe parcursul examinării cauzei în instanța de fond, nu a fost contestat faptul că avocatul Eșanu Mihail nu deține împuterniciri de a semna cererea de chemare în judecată din numele SA „MAIB –Leasing”.

În concluzie, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că cererea de chemare în judecată a SA „MAIB –Leasing” a fost semnată de o persoană împuternicită, la cerere fiind anexată mandatul, contractual de asistență juridică, procura cu împuternicirile expres indicate a persoanei care semnează cererea din numele SA „MAIB –Leasing” – Eșanu Mihail.

Instanța de recurs ajunge la concluzia că în astfel de circumstanțe scoaterea cererii de pe rol va avea drept consecință o posibilă îngrădire a accesului liber la justiție pentru SA „MAIB –Leasing”, care riscă să fie lipsită de posibilitatea de a-și apăra drepturile și libertățile legitime.

În contextul dat, instanța de recurs reține că cele descrise cert indică la examinarea superficială a apelului, fără a fi supusă controlului temeinicia și corectitudinea soluției date de prima instanță prin prisma prevederilor legale.

În speță, prezintă relevanță și faptul că folosirea criteriilor pentru determinarea corectă a naturii juridice a litigiului dat, reieșind din specificul acestuia, presupune prin sine lămurirea completă și pe bază de dovezi certe a situației de fapt, care, este diferită de la caz la caz.

Sub aspectul celor relatate se constată că soluția instanței de apel nu conține o argumentare clară din care să rezulte procesul deliberării și adoptării soluției la care s-a ajuns, astfel instanța de recurs fiind în imposibilitate să exercite controlul

judiciar asupra unei asemenea soluții și să verifice temeinicia și legalitatea hotărârii atacate cu privire la oricare dintre motivele prevăzute de lege.

Distinct de cele mai sus arătate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că decizia instanței de apel urmează a fi casată cu remiterea cauzei spre rejudecare în fond în instanța de apel.

La rejudecarea pricinii instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și rejudecând pricina, să emită o hotărâre întemeiată și legală.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c), art. 445 alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție
d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Societatea pe Acțiuni „MAIB–Leasing”, reprezentată de avocatul Eșanu Mihail.

Se casează decizia din 4 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni „MAIB – Leasing” împotriva Societății de Asigurări Reasigurări „Moldcargo” Societatea pe Acțiuni, intervenienți accesorii Societatea cu Răspundere Limitată „Broker Expert”, Crjijevschii Riceard, Baidu Vasile și Societatea pe Acțiuni „Garanție” cu privire la încasarea sumei și compensarea cheltuielilor de judecată, cu remiterea cauzei spre rejudecarea apelului la Curtea de Apel Chișinău, de un alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,

judecătorul

judecătorii

Svetlana Filincova

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Nicolae Craiu

Galina Stratulat